

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/145/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1115211696
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2017:1115211696.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členov senátu JUDr. Mariany Harvancovej a Mgr. Adely Unčovskej, v právnej veci žalobcu: B. C., bytom W.. J. XXX, C. Y., zastúpeného: JUDr. Lubomír Müller, euroadvokát, ul. Symfonická 1496/9, Praha 5, ČR, proti žalovanej: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR, Župné nám. 13, Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 7.000 eur, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 30.11.2016, č.k. 12C/129/2015-119, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej sa proti žalobcovi **p r i z n á v a** nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. V napadnutom rozsudku súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal od žalovanej zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 7.000 eur a žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 1 ods. 1, 2, § 23 ods. 1,3, § 24 ods. 1, 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 119/1990 Zb.“), § 3 ods. 1, 2, § 9 ods. 1, 2, § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), čl. 19 ods. 1, čl. 46 ods. 3, čl. 51 ods. 1, čl. 154c ods. 1 Ústavy SR, čl. 5 ods. 1, 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1, 3 Listiny základných ľudských práv a slobôd, čl. 9 ods. 5, čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a vecne tým, že v danom konaní sa žalobca domáhal od žalovanej zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 7.000 eur ako nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie vo výške 6.000 eur a nemajetkovej ujmy za neprimeranú dĺžku konania - prieťahy v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 vo výške 1.000 eur, potom ako bol rehabilitovaný podľa zákona č. 119/1990 Zb. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania (uznesenia Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5Nt 7/2011 zo dňa 8.8.2011, uznesenia Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 zo dňa 27.6.2014 a stanoviska MS SR č. 1983/93-91/287/V zo dňa 16.12.1993) za preukázané, že žalobca bol rozsudkom Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt/389/1951 zo dňa 12.12.1951 uznaný vinným z trestného činu vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 písm. b/ Trestného zákona č. 86/1950 a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov, ktorý vykonal v čase od 1.11.1951 do 1.5.1952. Uznesením Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991 zo dňa 21.8.1991, právoplatným dňa 15.10.1991, bol odsudzujúci rozsudok Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt/389/1951 zo dňa 12.12.1951 zrušený vo výroku o vine a treste a bolo upustené od potrestania žalobcu. Žalobcovi tak vznikol nárok na odškodnenie podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb., o ktoré žalobca skutočne požiadal Ministerstvo spravodlivosti SR dňa 19.2.1992, ktoré

následne Stanoviskom č. 1983/93 - 91/287/V zo dňa 16.12.1993 priznalo žalobcovi odškodnenie v celkovej výške 16.707,- Sk ako náhradu za stratu na zárobku po dobu väzby a výkonu trestu, náhradu trov výkonu väzby, náhradu trov výkonu trestu.

O náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie žalobca nežiadal a urobil tak až potom ako uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5Nt 7/2011 zo dňa 8.8.2011, právoplatným dňa 8.8.2011, bola podľa § 400 ods. 1 Tr. por. s poukazom na § 394 ods.

1 Tr. por. povolená obnova konania bývalého Nižšieho vojenského obvodného súdu Bratislava sp. zn. Vt 389/51 a Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991, tieto rozhodnutia boli zrušené a uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 zo dňa 27.6.2014, právoplatným dňa 15.7.2014, bolo trestné stíhanie žalobcu pre trestný čin vyhybania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 písm. b/ Trestného zákona č. 86/1950 (účinného v čase spáchania skutku) zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. MS SR rozhodnutím o odškodnení č. XXXXX/XXXX - XXXX/X zo dňa 27.2.2015 žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie nepriznalo z dôvodu, že ju podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb. priznať nemožno na základe čoho žalobca podal predmetnú žalobu.

3. Súd prvej inštancie sa stotožnil s názorom žalovanej, že uplatnený nárok na nemajetkovú ujmu za nezákonné väznenie je potrebné posudzovať podľa zákona č. 119/1990 Zb., účelom ktorého je nie len rehabilitovať tam uvedené osoby ale ich aj primerane hmotne odškodniť. Zákon č. 119/1990 Zb. nárok na odškodnenie nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie nijako neupravuje a nemožno ho priznať napriek tomu, že § 23 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, pretože treba vychádzať z toho, že pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle odškodniť rehabilitované osoby aj za utrpenú nemajetkovú ujmu, bol by to v zákone výslovne upravené. Všeobecný súd, ako orgán súdnej moci, nemôže neprípustným spôsobom nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznávať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než tie, ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým osobám, pretože by tým neprípustne prekročili hranice delby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzené Ústavou SR, resp. Ústavou ČSFR. Pokiaľ by zákonodarca mienil nárok na nemajetkovú ujmu zaradiť do § 23 zákona č. 119/1990 Zb., urobil by tak pri jeho prijatí, alebo neskôr pri prijatí jeho novely. Pokiaľ tak však nespravil, sám v rámci vlastnej ústavnej a zákonnej kompetencie, nemôže jeho vôľu nahrádzať orgán súdnej moci pri aplikácii práva v súdnom konaní. Pokiaľ zákonodarca pri stanovení rozsahu odškodnenia pri súdnych rehabilitáciách na nemajetkovú ujmu nepamätal, nie je táto úprava v rozpore s ústavne zaručenými právami, nakoľko Ústava SR v čl. 46 ods. 3 a čl. 51 ods. 1 stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu a orgánu verejnej správy alebo ich nesprávnym úradným postupom, ale len za podmienok ustanovených zákonom. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že obdobnú úpravu obsahuje aj Listina základných ľudských práv a slobôd, zákon č. 23/1991 Zb., ktorá bola včlenená do Ústavy SR a do ktorej boli inkorporované aj ust. čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach č. 120/1976 Zb. (poukazujúc na závery vyslovené aj Krajským súdom v Bratislave v obdobných veciach - rozsudky sp. zn. 3Co 38/2014 zo dňa 25.2.2016, sp. zn. 8Co 85/2011 zo dňa 29.11.2011). Súd prvej inštancie preto z dôvodu, že uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie vo výške 6.000 eur nemá oporu v zákone, žalobu v tejto časti zamietol.

4. Pokiaľ ide o nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie vo výške 6.000 eur súd prvej inštancie posudzoval aj to, či bol nárok žalobcu uplatnený na súde v lehote upravenej v § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. a či námietka žalovanej o preklúzii uplatneného nároku je dôvodná. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. v znení noviel, nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo, inak nárok zaniká. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že nárok uplatnený žalobcom na súde dňa 27.4.2015 nebol uplatnený včas, pretože 3 ročná lehota na uplatnenie nároku podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., začala žalobcovi plynúť už právoplatnosťou uznesenia Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991 zo dňa 21.8.1991, dňa 15.10.1991, ktorým bol zrušený rozsudok Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt 389/51 zo dňa 12.12.1951 vo výroku o vine a treste a bolo upustené od potrestania žalobcu. Týmto uznesením súd rozhodol o účasti žalobcu na súdnej rehabilitácii podľa zákona č. 119/1990 Zb. a žalobca na jeho základe aj po 1. krát, dňa 19.2.1993, požiadal o odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. a jeho žiadosti bolo vyhovieť stanoviskom MS SR č. 1983/93 - 91/287/V zo dňa 16.12.1993. Táto 3 ročná lehota neplynula počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969

Zb., najdlhšie po dobu 6 mesiacov a uplynula dňa 15. 4.1995 (15.10.1991 + 3 roky + 6 mesiacov). Preto keď žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie vo výške 6.000 eur uplatnil na súde dňa 27.4.2015, urobil tak po lehote upravenej v § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. a jeho nárok zanikol. Súd preto žalobu v časti o náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie vo výške 6.000 eur zamietol aj z dôvodu zániku uvedeného nároku.

5. Vo vzťahu k nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za neprimeranú dĺžku konania - prietahy v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6 Tv 1/2014 vo výške 1.000 eur súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca uvedený nárok žiadal priznať na základe priamej aplikácie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a zákona č. 514/2003 Z.z. keď konanie trvalo 3 roky napriek tomu, že mohlo skončiť za 6 mesiacov. Podľa názoru súdu prvej inštancie, odvolávajúc sa ním na názory vyslovené Krajským súdom v Bratislave v obdobných veciach (napr. rozsudky sp. zn. 3Co 38/2014 zo dňa 25.2.2016, sp. zn. 8Co 85/2011 zo dňa 29.11.2011) nárok na nemajetkovú ujmu nie je možné posudzovať podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd bol ratifikovaný bývalou ČSFR až po prijatí zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, dňa 19.3.1992 a pre Slovenskú republiku sa stal záväzným až 1. januára 1993. Aj Ústavný súd Českej republiky dospel k záveru, že prax českých súdov, ktoré v obdobných prípadoch priznávali aj odškodnenie nemajetkovej ujmy nie je správna, pokiaľ v prípade nedostatku vo vnútroštátnej úprave hľadali dôvod pre jej priznanie v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V danom prípade vnútroštátnou úpravou, podľa ktorej je potrebné uvedený nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za neprimeranú dĺžku konania - prietahy v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014, posudzovať je z právneho hľadiska, je zákon č. 514/2003 Z.z. účinný od 1.7.2004. Podľa §9 zákona č. 514/2003 Z.z. štát za škodu, resp. nemajetkovú ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, zodpovedá objektívne za súčasného splnenia troch podmienok: že sa príslušný orgán štátu dopustil nesprávneho úradného postupu, že poškodenému vznikla škoda, resp. nemajetková ujma a že škoda, resp. nemajetková ujma je v príčinnej súvislosti s týmto nesprávnym úradným postupom. Zákon č. 514/2003 Z.z. v § 9 upravuje, čo sa rozumie nesprávnym úradným postupom demonštratívnym spôsobom, pričom uvádza najčastejšie spôsoby konania, resp. opomenutia konania orgánov verejnej moci, na základe ktorých dochádza k porušovaniu zákona z ich strany, s tým, že za nesprávny úradný postup sa považuje aj nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci a zbytočné prietahy v konaní. Pri posudzovaní tohto nesprávneho úradného postupu ale súd konajúci o nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. môže vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prietahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prietahy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sudca sa dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok prietahy v súdnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. V danom prípade ale prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014 takýmto spôsobom konštatované neboli a súd sa stotožnil s námietkou žalovanej, že súd v konaní o náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. nemôže posudzovať otázku existencie prietahov v konaní ako predbežnú otázku a nemá právomoc na konštatovanie porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktorá v zmysle Ústavy SR, patrí Ústavnému súdu SR. Na základe uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca v konaní nepreukázal podmienku nesprávneho úradného postupu, prietah v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6Tv 1/2014, ako jednej z podmienok pre úspešné uplatňovanie práva na náhradu škody, resp. nemajetková ujma podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. Súd prvej inštancie napokon konštatoval, že ďalšie podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, vznik škody resp. nemajetkovej ujmy a príčinnú súvislosť medzi škodou, resp. nemajetkovou ujmu a nesprávnym úradným postupom z dôvodu hospodárnosti konania skúmať nemusel.

6. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C.s.p.“) podľa pomeru úspechu vo veci a plne úspešnej žalovanej náhradu trov konania nepriznal, pretože jej žiadne trovy nevznikli.

7. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca navrhujúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, žalobe vyhovel a žalobcovi priznal náhradu nákladov odvolacieho konania. K záveru súdu prvej inštancie o tom, že v danom prípade mu nie je možné priznať nárok podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb. poukázal na rozsudky Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.10.2016, č.k. 14 Co /463/2015-168 a zo dňa 30.1.2014, č.k. 9 Co/344/2014-120, v ktorých boli proti rovnakej žalovanej v obdobných veciach potvrdené rozsudky Okresného súdu Bratislava I aplikujúce pri priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy ust. § 23 zákona č. 119/1990 Zb.. V nadväznosti na ne konštatoval, že názory, na ktoré poukazuje súd v napadnutom rozhodnutí sú prekonané. Podľa názoru odvolateľa je premlčaciu lehotu v danom prípade možné počítať až od 15.7.2014, kedy nadobudlo právoplatnosť uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 27.6.2014, sp.zn. 6 Tv/1/2014, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie žalobcu. Pokiaľ ide o zadosťučinenie za neprimeranú dĺžku konania odvolateľ ďalej uviedol, že podmienka predchádzajúceho konštatovania prieťahov bola do § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. včlenená až s účinnosťou od 1.1.2013. V danom konaní namietal prieťahy, ktoré začali pred týmto dátumom, takže vec mala byť posúdená podľa skorších kritérií, podľa ktorých uvedená podmienka nebola vyžadovaná.

8. Žalovaná v písomnom vyjadrení sa k odvolaniu navrhla rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne potvrdiť konštatujúc, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne vysporiadal s každým relevantným aspektom pre posúdenie nároku na náhradu nemateriálnej ujmy a dospel k záverom, ktoré už boli opakovane potvrdené Krajským súdom v Bratislave. Súd prvej inštancie sa správne vysporiadal aj s otázkou preklúzie nároku, keď fakt, že rozsudok Vojenského obvodového súdu Bratislava I zo dňa 11.9.1991, sp.zn. 2 Rtv 61/91, ktorým pri nezmenenom výroku o vine odsudzujúceho rozsudku Nižšieho vojenského súdu Bratislava zo dňa 12.12.1951, sp.zn. Vt 389/51 bolo upustené od potrestania, bol neskôr zrušený uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 8.8.2011, sp.zn. 5 Nt 7/2011, ktorým bola vo veci povolená obnova, nie je pre otázku preklúzie nároku podstatná. Lehota na uplatnenie akéhokoľvek nároku v súvislosti s obmedzením osobnej slobody žalobcu v období od 1.11.1951 do 1.5.1952 nemôže byť závislá od uznesenia OS Bratislava I zo dňa 27.6.2014, sp.zn. 6 Tv/1/2014, keďže išlo o konanie po povolení obnovy konania vedeného Vojenským obvodovým súdom Bratislava pod sp.zn. 2 Rtv 61/91, v ktorom nebolo vydané žiadne rozhodnutie, na základe ktorého by reálne bola obmedzená osobná sloboda žalobcu a na základe ktorého by bol väznený. Súd prvej inštancie podľa názoru žalovanej nepochybil ani pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za neprimeranú dĺžku konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 6 Tv 1/2014.

9. Žalobca v písomnom vyjadrení zo dňa 8.3.2017 vo vzťahu k nároku na náhradu nemateriálnej ujmy podľa zákona č. 119/1990 Zb. uviedol, že právne predpisy je treba vykladať v prospech tých, ktorí boli za minulého režimu perzekuovaní. Do pozornosti dal v tejto súvislosti nálezy Ústavného súdu ČR zo dňa 12.3.2011, sp.zn. II. ÚS 187/2000, 2.6.2005 sp.zn. I. ÚS 605/03, 1.12.2005 sp.zn. II. ÚS 290/05, 15.4.2015 sp.zn. I. ÚS 819/15.

10. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1, § 379, § 380 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo nariadenie pojednávania by si vyžadoval dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

11. Prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistiac v postupe súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávneho žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, sa odvolací súd v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožňuje (§ 387 ods. 2 C.s.p.) s dôvodmi týkajúcimi sa odvolaním napadnutého rozsudku, v ktorom súd prvej inštancie zamietol žalovaný nárok na nemajetkovú ujmu za nezákonné väznenie vo výške 6.000 eur uplatnený podľa zákona č. 119/1990 Zb. a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za neprimeranú dĺžku konania - prieťahy v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6 Tv 1/2014 vo výške 1.000 eur uplatnený žalobcom na základe priamej aplikácie čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a zákona č. 514/2003 Z.z., v ktorom dostatočne zodpovedal na v konaní nastolené otázky majúce pri rozhodovaní o uplatnenom nároku podstatný význam a vysporiadal sa i s podstatnými námietkami strán sporu. Z uvedeného dôvodu odvolací súd využíva možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. K doplneniu dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a v záujme vypořádania sa s odvolacími námietkami odvolací súd uvádza nasledovné.

12. K nároku na nemajetkovú ujmu za nezákonné väznenie vo výške 6.000 eur žalobcom uplatnenému podľa zákona č. 119/1990 Zb. odvolací súd zdôrazňuje, že v zmysle § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. nárok na odškodnenie zahŕňa najmä: a/ náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov, b/ náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov, c/ náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eura, výkonu väzby vo výške 20 eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5 eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov, d/ náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní, e/ náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia. Odškodnenie nemajetkovej ujmy na základe ust. 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. (ktoré je predmetom daného konania) však nemožno rozhodnutím súdu priznať aj napriek tomu, že v § 23 sú jednotlivé nároky uvádzané len príkladmo. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na snahu štátu zákonom č. 119/1990 Zb. rehabilitovať v ňom uvedené osoby a primerane ich odškodniť. Účelom tohto zákona bolo najmä zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali. V uvedenom kontexte je potrebné vychádzať z toho, že hoci primerané hmotné odškodnenie má nezanedbateľnú materiálnu stránku, ide skôr o symbolické odškodnenie, ktoré nadväzuje na základné zadosťučinenie morálne. Žalobcom uplatnené odškodnenie nemajetkovej ujmy tento zákon nijako neupravuje. Vzhľadom k tomu, že tento zákon je voči ďalším zákonom upravujúcim odškodňovanie neprávom odsúdených osôb (zákon č. 58/1969 Zb., zákon č. 504/2014 Z. z., Občiansky zákonník) zákonom špeciálnym, má jeho úprava prednosť pred týmito všeobecnými úpravami a možno dovodiť, že pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle odškodniť rehabilitované osoby aj za utrpenú nemajetkovú ujmu, bol by to v zákone upravil výslovne. Pokiaľ zákonodarca pri stanovení rozsahu odškodnenia pri súdnych rehabilitáciách na nemateriálnu ujmu nepamätal, nie je táto úprava v rozpore s ústavne zaručenými právami, nakoľko Ústava SR v čl. 46 ods. 3, 4 stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu a orgánu verejnej správy alebo ich nesprávnym úradným postupom, ale za podmienok ustanovených zákonom. Aj podľa čl. 51 ods. 1 Ústavy SR sa možno domáhať práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

13. Uvedené znamená, že v danej veci sa žalobca nemôže s úspechom domáhať nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 23 a nasl. zákona č. 119/1990 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách a úvaha prijatá súdom prvej inštancie je vo vzťahu k tomuto nároku správna. V plnej miere sa stotožňuje s názormi vyslovenými Krajským súdom v Bratislave v rozsudku zo dňa 29.11.2011, sp. zn. 8Co/85/2011 a v rozsudku zo dňa 30.11.2016, sp. zn. 3 Co 278/2015, v zmysle ktorých, aj keď § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, a teda výslovne neupravuje ani nárok na nemajetkovú ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahradzovať činnosť zákonodarcu a priznať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým, prípadne právnickým osobám, pretože by tým prekročil hranice deľby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou, vymedzenou v Ústave SR, resp. predtým v Ústave ČSFR. Odvolací súd dodáva, že odškodnenie v zmysle zákona č. 119/1990 Zb. bolo výrazom spravodlivosti v medziach možného a to podľa názoru a rozhodnutia demokraticky legitimovaného zákonodarcu po r. 1989, pretože práve on má v rámci deľby moci onú „vládu nad mešcom“ formou zákona; ani zákonodarca, a tým menej súdy, nemôžu odškodniť všetky príkoria, ktoré vznikli v dobe neslobody pred r. 1989.

14. Odvolací súd sa zhoduje aj s názorom súdu prvej inštancie o premlčaní nároku na nemajetkovú ujmu za nezákonné väznenie žalobcom uplatnenému podľa zákona č. 119/1990 Zb. a v tejto súvislosti

odkazuje na odsek 18 napadnutého rozhodnutia. Je zhodne so súdom prvej inštancie názoru, že 3 ročná lehota na uplatnenie nároku podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Z.z., začala žalobcovi plynúť už právoplatnosťou uznesenia Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2Rtv/61/1991 zo dňa 21.8.1991, dňa 15.10.1991, ktorým bol zrušený rozsudok Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt 389/51 zo dňa 12.12.1951 vo výroku o vine a treste a bolo upustené od potrestania žalobcu, táto 3 ročná lehota neplynula počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb. (najdlhšie po dobu 6 mesiacov), uplynula dňa 15. 4.1995 (15.10.1991 + 3 roky + 6 mesiacov) a ak žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie vo výške 6.000 eur uplatnil na súde dňa 27.4.2015, urobil tak po lehote upravenej v § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. a jeho nárok zanikol. K odvolacím námietkam odvolateľa konštatuje, že lehota na uplatnenie akéhokoľvek nároku v súvislosti s obmedzením osobnej slobody žalobcu v období od 1.11.1951 do 1.5.1952 nemôže byť závislá od uznesenia OS Bratislava I zo dňa 27.6.2014, sp.zn. 6 Tv/1/2014, keďže išlo o konanie po povolení obnovy konania vedeného Vojenským obvodovým súdom Bratislava pod sp.zn. 2 Rtv 61/91, v ktorom nebolo vydané žiadne rozhodnutie, na základe ktorého by reálne bola obmedzená osobná sloboda žalobcu a na základe ktorého by bol väznený.

15. K rozhodnutiam českých súdov uvádzaných žalobcom odvolací súd konštatuje, že všeobecný súd v civilnom sporovom konaní v zmysle 193 C.s.p. nie je viazaný rozhodnutiami iných súdov v konaniach nesúvisiacich s predmetnou vecou (zaväzujú len v konkrétnej veci), a už vonkoncom nie je viazaný rozhodnutiami všeobecných súdov resp. rozhodnutím ústavného súdu iného štátu (aj keď sa jedná o ČR). Napriek uvedenej konštatácii k argumentácii žalobcu poukazuje na to, že aj Ústavný súd Českej republiky dospel k záveru, že prax českých súdov, ktoré v obdobných prípadoch ako je žalobcov priznávali aj odškodnenie nemajetkovej ujmy, nie je správna, pokiaľ v prípade nedostatku vo vnútroštátnej úprave hľadali dôvod pre jej priznanie v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd českej republiky v stanovisku pléna z 25.11.2014 sp. zn. Pl. ÚS-st. 39/14 vyslovil, že nárok na nemateriálnu ujmu podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre Českú republiku (rovnako aj pre Slovenskú republiku) záväzný (t.j. od 18.3.1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný. Vychádzal z toho, že základné právo na osobnú slobodu v zmysle čl. 5 Dohovoru zakladá každému jednotlivcovi v prvom rade voči štátu nárok zdržať sa všetkých zásahov do takto chránenej právnej pozície; pokiaľ k takémuto protiprávnemu zásahu dôjde, vzniká mu nárok odstrániť jeho následky a nastoliť taký právny stav, aby bol v súlade s daným základným právom. Až v prípade, ak odstránenie závadného stavu nie je predstaviteľné alebo možné, ako tretí v poradí pripadá do úvahy nárok na odškodnenie. Tento (sekundárny) nárok je možné priamo odvodzovať od predmetného základného práva, pričom jeho obsahom je náhrada všetkej materiálnej a imateriálnej ujmy, ktorá bola dotknutej osobe predmetným zásahom spôsobená. Tohto subjektívneho hmotného práva, výslovne zakotveného v čl. 5 ods. 5 Dohovoru sa možno dovoliť na Európskom súde pre ľudské práva samostatne, jeho hlavný význam potom spočíva v tom, že v tých štátoch, kde nie je Dohovor „priamo použiteľný“, tieto zaväzuje, aby prijali takú vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá s daným právom bude korešpondovať. Pokiaľ ale ide o otázku časovej pôsobnosti Dohovoru, ustálená judikatúra ESĽP vychádza z toho, že je potrebné rozlišovať medzi trvajúcou situáciou a jednorazovým aktom, ktorého následky eventuálne sa prejavujú aj v súčasnosti. ESĽP ďalej rozlišuje samotný zásah na strane jednej a neúspech následne podaných prostriedkov nápravy takéhoto zásahu na strane druhej s tým, že porušenie práv zaručených Dohovorom je potrebné odvodzovať nie od odmietnutia štátu napraviť daný zásah, ale zo zásahu samotného. Z pohľadu časovej pôsobnosti je tak rozhodujúci okamih, či časový úsek, v ktorom k zásahu došlo, v opačnom prípade by došlo k porušeniu všeobecnej zásady zákazu retroaktivity v zmysle Viedenského dohovoru o zmluvnom práve. Neexistuje pritom všeobecná povinnosť štátu napraviť krivdy alebo ujmy, ktoré spôsobil pred ratifikáciou Dohovoru [rozsudok veľkého senátu zo dňa 8.3.2006 vo veci Blečić proti Chorvátsku, sťažnosť č. 59532/00; k protiprávnemu konaniu štátu v dobe značne vzdialenej (nútené práce talianskych vojnových zajatcov, k deportácii došlo pred 3.9.1953, kedy Dohovor vstúpil pre Nemecko do platnosti), rozhodnutie zo dňa 4.9.2007 vo veci Associazione Nazionale Reduci dalla Prigionia dall' Internamento e dalla Guerra di Liberazione a 275 ďalších proti Nemecku, sťažnosť č. 45563/04 (dostupné na <<http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-82292>>)].

16. Vychádzajúc z uvedeného, v prejednávanom prípade preto nemôže byť právnym podkladom pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 23 ods.1 zák. č. 119/1990 Zb. ani ust. čl. 9 ods.5 a čl.14

ods.6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach vydaných v Zbierke zákonov pod č. 120/1976 Zb., ktoré v napadnutom rozhodnutí uviedol súd prvej inštancie.

17. Za vecne a právne správnu posúdil odvolací súd i úvahu súdu prvej inštancie vzťahujúcej sa k posúdeniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za neprimeranú dĺžku konania - prieťahy v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 6 Tv 1/2014 vo výške 1.000 eur uplatnený žalobcom na základe priamej aplikácie čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a zákona č. 514/2003 Z.z. a v podrobnostiach na ňu odkazuje. Pokiaľ odvolateľ k zamietajúcemu výroku o tomto nároku namieťa nesprávne právne posúdenie vecí treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V posudzovanom prípade, v ktorom konajúci súd prvej inštancie pri rozhodovaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za neprimeranú dĺžku konania zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery a aplikoval správny právny predpis, namietaná vada konania nebola odvolacím súdom zistená. Pokiaľ súd prvej inštancie pri posudzovaní tvrdeného nesprávneho postupu pri zohľadnení obsahu žalobného návrhu a podaní žalobcu zo dňa 6.10.2016 a 24.11.2016 (keďže žalobca a ani jeho právny zástupca sa na pojednávanie nariadené súdom prvej inštancie na deň 12.10.2016 a 30.11.2016 nedostavili) aplikoval ust. § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2013, aplikoval ustanovenie správneho právneho predpisu.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, vrátane výroku o trovách konania pred súdom prvej inštancie, podľa § 387 ods. 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

19. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. a v odvolacom konaní plne úspešnej žalovanej priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorých rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).